

Інформація про стан і розвиток страхового ринку України за I півріччя 2005 року

I. Розміри страхового ринку. Ключові показники

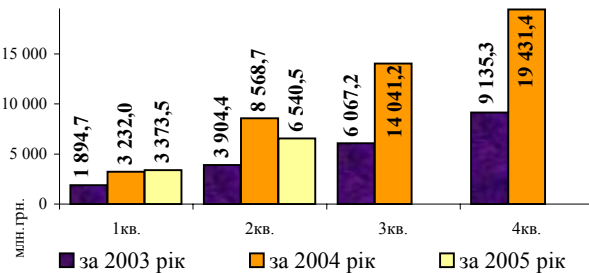
1. Кількість страхових компаній станом на 01.07.2005 складала **398** (станом на 01.07.2004 – **374**), в тому числі **51** страховик, що здійснює страхування життя та **347** страховиків, що здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя.

2. Страхові премії

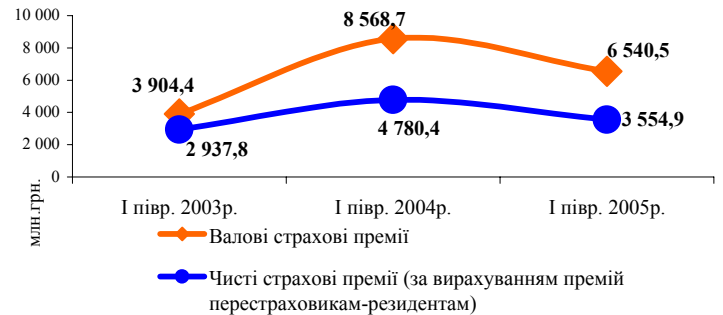
2.1 Загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками за I півріччя 2005 року, становить **6 540,5** млн. грн. У порівнянні з I півр. 2004 року обсяги вказаного показника зменшились на **2 028,2** млн.грн. (у **1,3** рази).

Сума страхових премій, отриманих безпосередньо від страхувальників-фізичних осіб, склала **756,4** млн. грн., що перевищує аналогічний показник I півр. 2004 року на **319,2** млн. грн. (у **1,7** рази).

Валові страхові премії (поквартально) нарастаючим підсумком за 2003-2005рр.

Динаміка обсягів надходження валових та чистих страхових премій у 2003-2005 рр.

2.2 У першому півріччі 2005 року порівняно з аналогічним періодом 2004 року спостерігався спад обсягу чистих страхових премій на **26%**.

2.3 Концентрація

Частка надходжень перших трьох страхових компаній на страховому ринку України:

Частка валових премій з усіх видів страхування, належна першим 3 страховикам, складає **13,4%** (у першому півріччі 2004 року цей показник становив **30,9%**). Першим 50 страховикам належить **76,7%** зібраних премій. В цілому по страховому ринку індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) склав **246,7** (у I півр. 2004 р. - **453,5**).

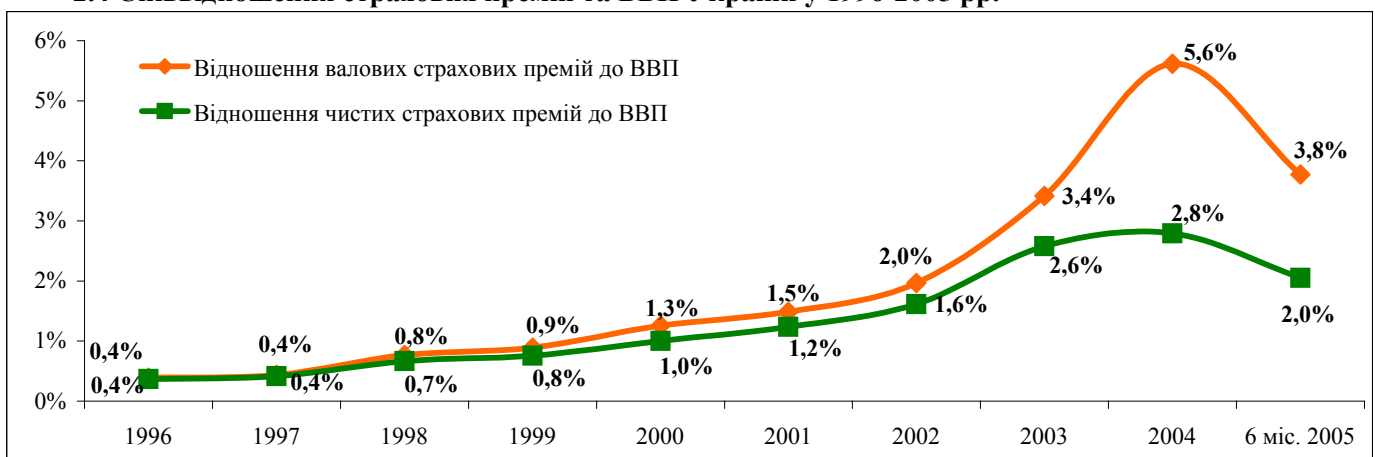
Частка валових премій зі страхування життя, належна першим 3 страховикам, складає **52,4%** (у 1 кв. 2004 року цей показник становив **56,2%**). Першим 10 страховикам життя належить **92,8%** зібраних премій. В цілому по ринку страхування життя індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) склав **1 238,5** (**1 383,2** за аналогічний період 2004 року).

Частка валових премій з ризикових видів страхування, належна першим 3 страховикам, складає **13,6%** (у I півр. 2004 року цей показник становив **31,1%**). Першим 50 страховикам належить **78,3%** зібраних премій. В цілому по ринку ризикових видів страхування індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) склав **186,51** (**461,3** за аналогічний період 2004 р.).

Наведені дані свідчать, що на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, спостерігається значний рівень конкуренції (ННІ в п'ять разів менше за 1000), в той час як на ринку страхування життя наявна помірна монополізація ($1000 < \text{ННІ} < 1500$).

У I півріччі 2005 року спостерігалася тенденція до посилення конкуренції на всьому страховому ринку.

2.4 Співвідношення страхових премій та ВВП України у 1996-2005 рр.

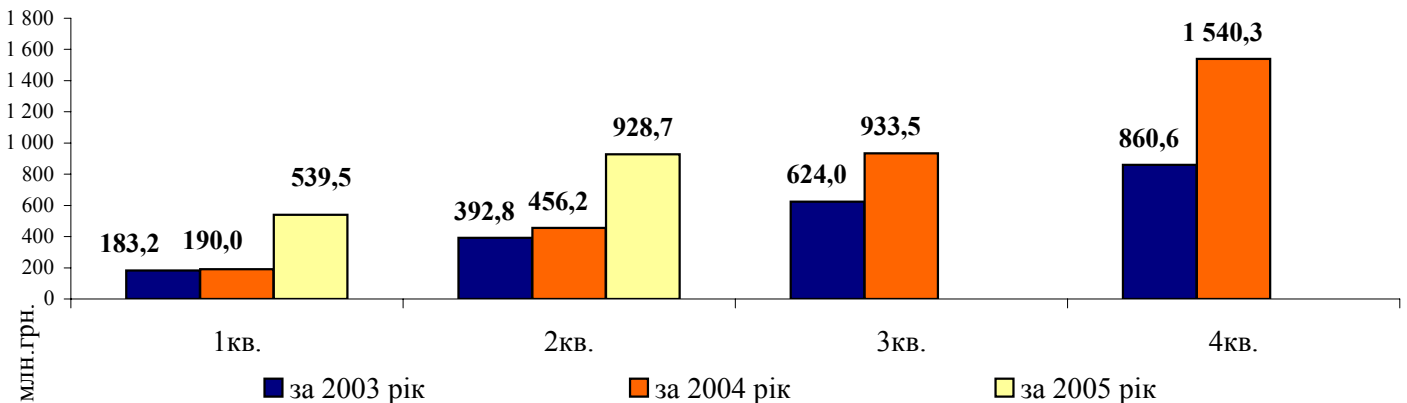

3. Страхові виплати

3.1 Загальна (валова) сума страхових виплат, здійснених страховиками у I півріччі 2005 року, становила **928,7 млн. грн.**, у тому числі страхувальникам-фізичним особам було виплачено **246,0 млн. грн.** У порівнянні з I півріччям 2004 року сума страхових виплат зросла на **472,5 млн. грн. (у 2 рази)**, а виплат страхувальникам-фізичним особам - на **41,8 млн. грн. (у 1,2 рази)**.

3.2 За останні 3 роки (з 2002 по 2004 рр.) страхові виплати зросли майже утричі. Темпи приросту за 2001 р. у порівнянні до 2000 р. становили **4,2%**; в 2002 р. порівняно з 2001 р. - **28,0%**; в 2003 р. порівняно з 2002 р. - **58,5%**; в 2004 р. порівняно з 2003 р. - **79,0%**. Темп приросту страхових виплат у I півріччі 2005 року порівняно з I півріччям 2004 року склав **104%**.

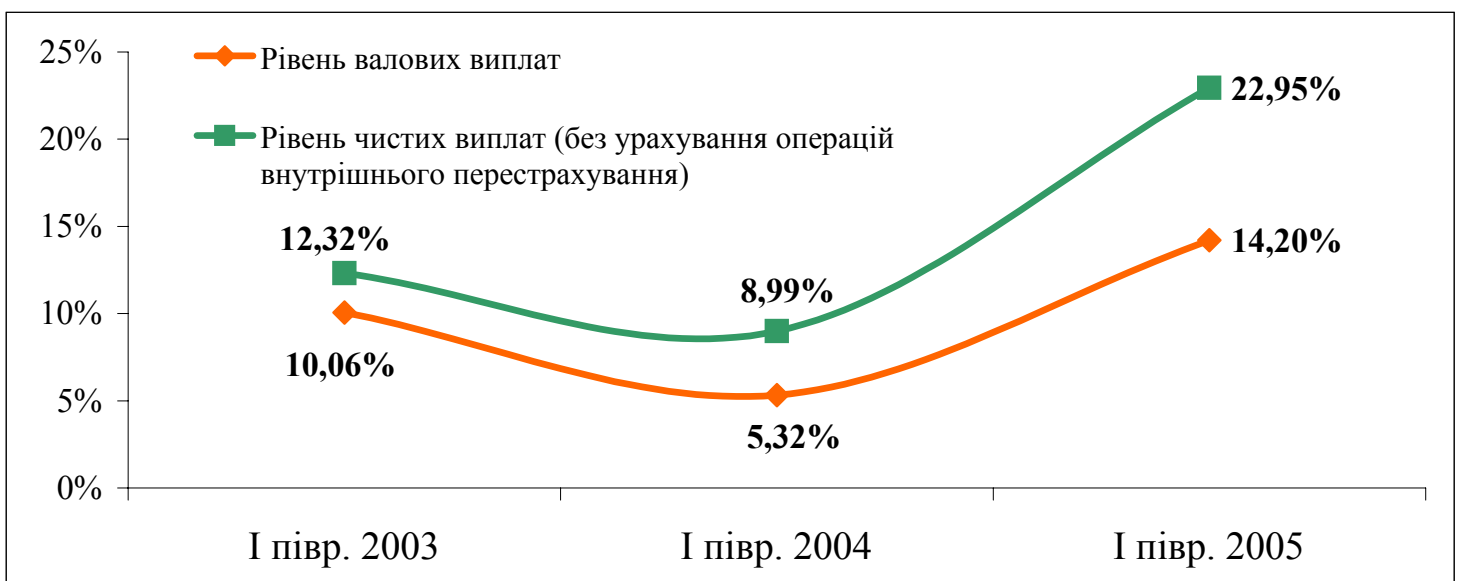
Страхові виплати за 2003-2005 рр. (поквартально, наростаючим підсумком)

4. Рівень страхових виплат

4.1 В цілому по страховому ринку рівень валових виплат (відношення валових виплат до валових премій) у I півріччі 2005 року досяг **14,2%** (на **8,9 п.п.** вище аналогічного показника 2004 року), що свідчить про продовження тенденції до збільшення рівня страхових виплат, яка спостерігається з початку 2005 року.

Рівень чистих виплат (відношення обсягу валових виплат за вирахуванням виплат, здійснених перестраховальникам-резидентам, до обсягу валових премій за вирахуванням премій, належних перестраховикам-резидентам), що є вільним від подвійного обліку операцій внутрішнього перестраховування, у I півріччі 2005 року зріс до **23%**, що свідчить про реальне зростання фактичних виплат страхувальникам.

II. Види страхування

1. Темпи росту валових страхових премій та страхових виплат за видами страхування

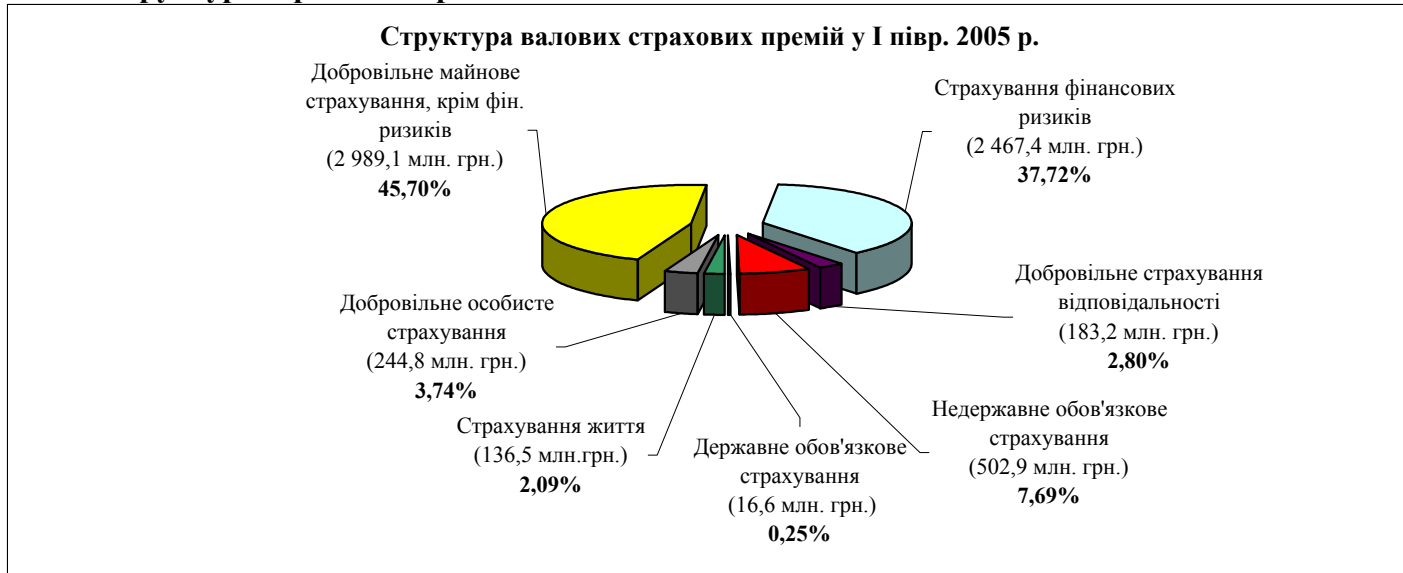
1.1 У першому півріччі 2005 року у порівнянні із аналогічним періодом 2004 року зросли премії зі страхування життя (+86%), добровільного особистого страхування (+27%), страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів (+190%) та недержавних обов'язкових видів страхування (+91%). Разом з тим відбулося скорочення премій з майнового страхування (-26%), страхування фінансових ризиків (-44%), добровільного страхування відповідальності (-69%) та державного обов'язкового страхування (-11%).

1.2 У першому півріччі 2005 року у порівнянні із аналогічним періодом 2004 року удвічі зросли обсяги виплат з добровільного майнового страхування (в тому числі виплати зі страхування фінансових ризиків зросли у **18 разів**). Темп приросту страхових виплат із добровільного страхування відповідальності склав +1%, з обов'язкових видів недержавного страхування +27% (в тому числі зі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів +36%), з державного обов'язкового страхування +2%. В той же час обсяги виплат зі страхування життя залишились без змін, а обсяги виплат із добровільного особистого страхування скоротились на 9%.

Види страхування	Валові страхові премії			Валові страхові виплати		
	I півр. 2004р. (млн.грн.)	I півр. 2005р. (млн.грн.)	Темпи росту	I півр. 2004р. (млн.грн.)	I півр. 2005р. (млн.грн.)	Темпи росту
1	2	3	4	5	6	7
Страхування життя	73,3	136,5	186,2%	3,6	3,6	100,0%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	8 495,4	6 404,0	75,4%	452,6	925,1	204,4%
Добровільне особисте страхування	192,4	244,8	127,2%	151,7	138,0	91,0%
Добровільне майнове страхування, в тому числі	7 422,1	5 456,5	73,5%	211,6	684,3	323,4%
- страхування фінансових ризиків	4 371,0	2 467,4	56,4%	18,0	331,9	1843,9%
Добровільне страхування відповідальності	599,6	183,2	30,6%	23,4	23,6	100,9%
Недержавне обов'язкове страхування	262,7	502,9	191,4%	48,4	61,4	126,9%
- страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	112,9	327,8	290,3%	36,4	49,4	135,7%
Державне обов'язкове страхування	18,6	16,6	89,2%	17,5	17,8	101,7%
ВСЬОГО (всі види страхування)	8 568,7	6 540,5	76,3%	456,2	928,7	203,6%

2. Структура страхових премій

3. Рівень страхових виплат за видами страхування (відношення страхових виплат до страхових премій)

Види страхування	Рівень валових виплат у I півр. 2005 р.	Рівень валових виплат у I півр. 2004 р.	Рівень виплат фізичним особам у I півр. 2005 р.*	Рівень виплат фізичним особам у I півр. 2004 р.*	Рівень чистих виплат у I півр.2005 р.**	Рівень чистих виплат у I півр. 2004 р.**
1	2	3	4	5	6	7
Страхування життя	2,64%	4,91%	3,09%	6,46%	2,56%	4,91%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	14,45%	5,33%	35,60%	51,34%	23,76%	9,06%
Добровільне особисте страхування	56,37%	78,85%	57,01%	142,97%	56,76%	82,92%
Добровільне майнове страхування	12,54%	2,85%	43,15%	36,81%	22,50%	4,77%
<i>- в тому числі страхування фінансових ризиків</i>	13,45%	0,41%	13,56%	33,33%	30,07%	0,48%
Добровільне страхування відповідальності	12,88%	3,90%	25,65%	15,76%	21,16%	7,17%
Недержавне обов'язкове страхування	12,21%	18,42%	12,39%	28,78%	12,65%	19,67%
<i>- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів (звичайні та додаткові договори)</i>	15,07%	32,24%	12,81%	36,92%	15,04%	34,19%
Державне обов'язкове страхування	107,23%	94,09%	X	X	107,83%	94,09%
ВСЬОГО (всі види страхування)	14,20%	5,32%	32,54%	46,73%	22,94%	8,99%

* - відношення обсягів виплат страхувальникам-фізичним особам до обсягів премій, одержаних від страхувальників-фізичних осіб

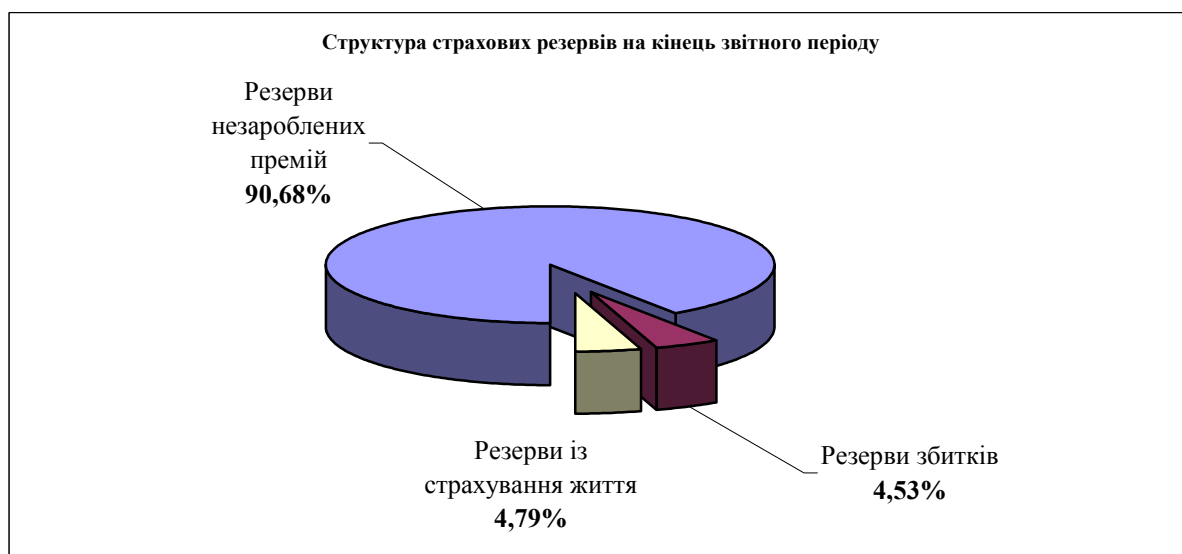
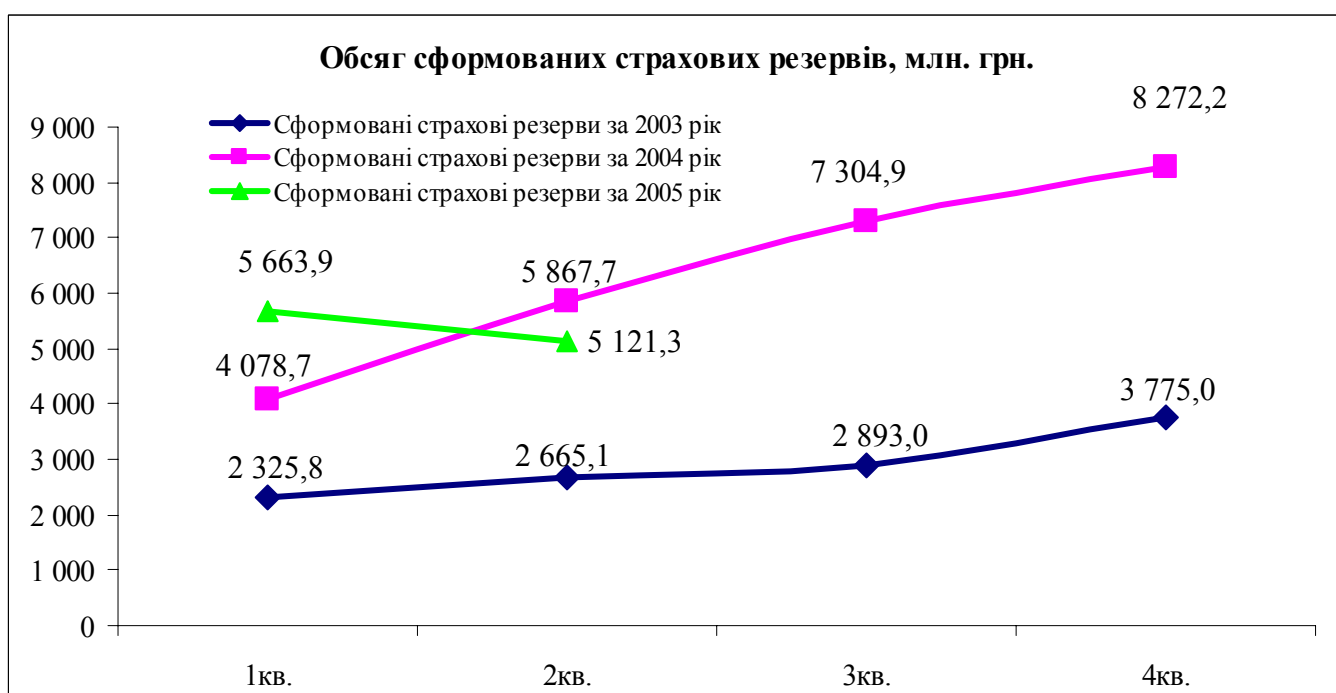
** - відношення обсягу валових виплат за вирахуванням виплат, здійснених перестраховальникам-резидентам, до обсягу валових премій за вирахуванням премій, належних перестраховикам-резидентам

III. Сформовані страхові резерви

Величина сформованих страхових резервів станом на кінець I півріччя 2005 року становила **5 121,3 млн. грн.**, що на **746,4** млн. грн. менше аналогічного показника на кінець I півріччя 2004 року.

Сформовані страхові резерви

	Станом на 30.06.2004 (млн.грн.)	Станом на 30.06.2005 (млн.грн.)	Приріст (у %)
Величина сформованих страхових резервів на кінець звітного періоду, із них :	5 867,7	5 121,3	-13%
а) технічних резервів ,	5 782,1	4 876,1	-16%
у тому числі резервів збитків	79,0	231,6	+193%
б) резервів із страхування життя	85,6	245,2	+186%

IV. Перестраховування

1. Операції з перестраховування ризиків

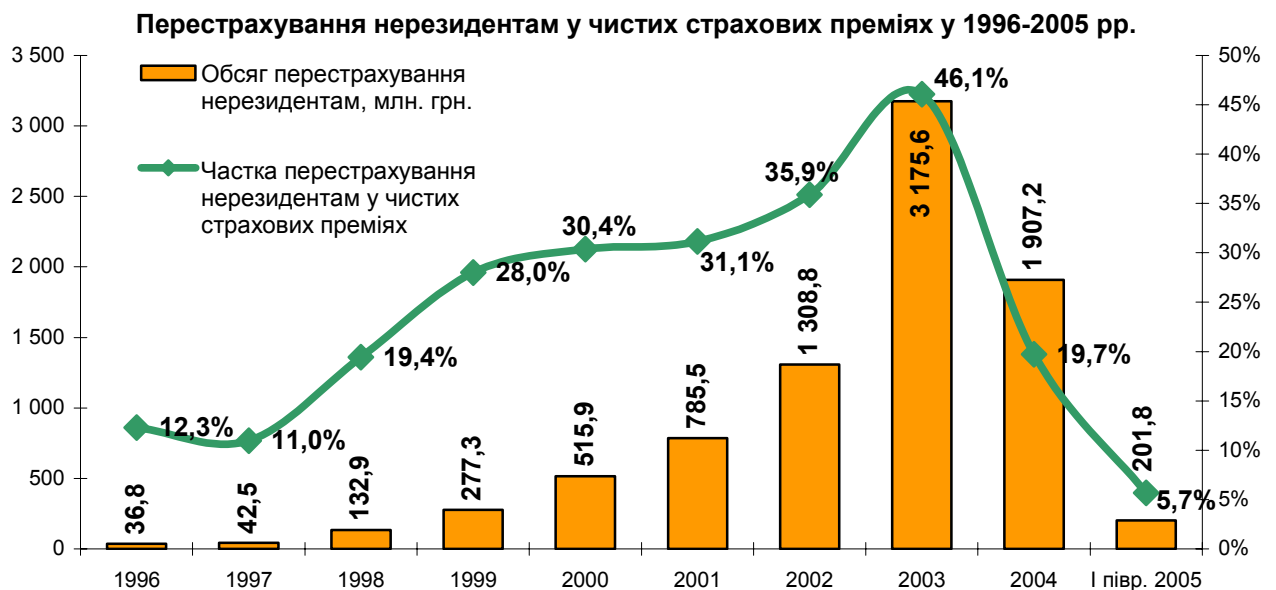
1.1 За договорами перестраховування ризиків у першому півріччі 2005 року страховики (цеденти, перестраховувальники) сплатили **3,2 млрд. грн.** (49% від валових страхових премій по ринку), з них:

- перестраховикам-нерезидентам - **201,8 млн. грн.** (3% від валових премій по ринку),
- перестраховикам-резидентам – **2 985,6 млн. грн.** (46% від валових премій по ринку).

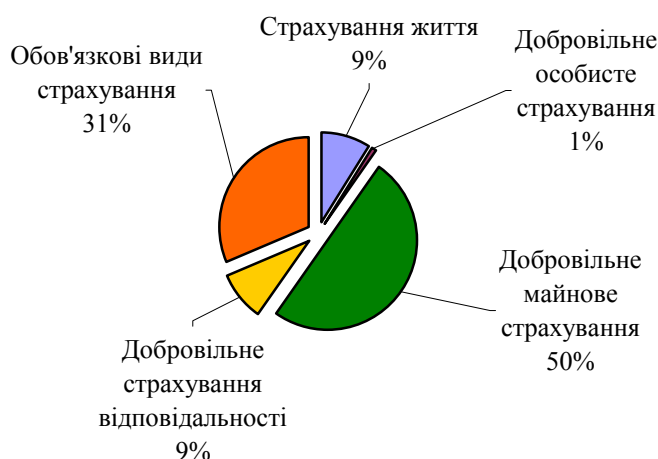

У першому півріччі 2005 року спостерігалось продовження тенденції до зростання внутрішнього перестраховування у порівнянні із обсягами перестраховуванням нерезидентам.

Обсяги перестраховування за кордон у I півріччі 2005 року зменшилися як в абсолютних (**201,8 млн. грн.** за I півр. 2005 р. у порівнянні з **1 553,0 млн. грн.** за аналогічний період 2004 року), так і у відносних величинах (**3%** від валових премій у I півр. 2005 р. та **19%** у I півр. 2004 р.).

Структура перестраховання ризиків у нерезидентів у I півріччі 2005 р.

У першому півріччі 2005 року українські страховики **10,3 млн. грн.** отримали на перестраховання ризиків від перестраховувальників-нерезидентів, що на **0,3 млн. грн.** менше порівняно з аналогічним періодом 2004 року.

2. Частки (компенсації) страхових виплат, що отримувалися від страховиків (перестраховиків) резидентів та нерезидентів

2.1 За вимогами страховиків (цедентів, перестраховувальників) щодо сплати (компенсації) страхових виплат за страховими випадками згідно з укладеними договорами перестраховання у страховиків (перестраховиків) резидентів та нерезидентів частини своїх обов'язків перед страхувальниками, українські страховики отримали **163,2 млн.грн.** (**18%** від валових виплат по ринку), з них:

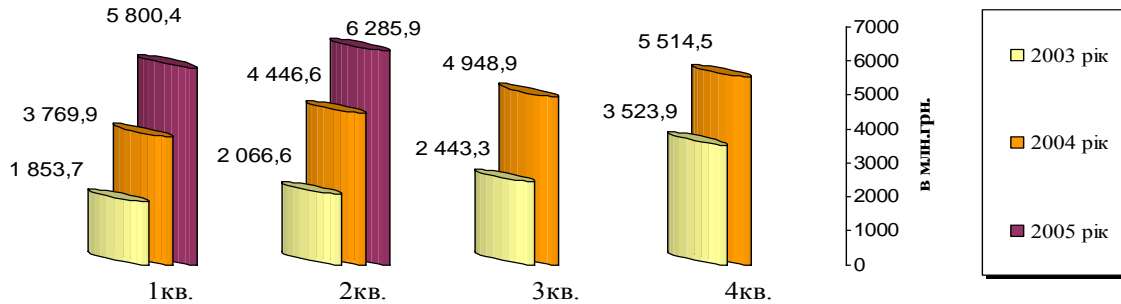
- **35,3 млн. грн.** від перестраховиків-нерезидентів (**4%** від валових виплат по ринку);
- **127,9 млн. грн.** від перестраховиків-резидентів (**14%** від валових виплат по ринку);

V. Власний капітал та величина активів страховиків

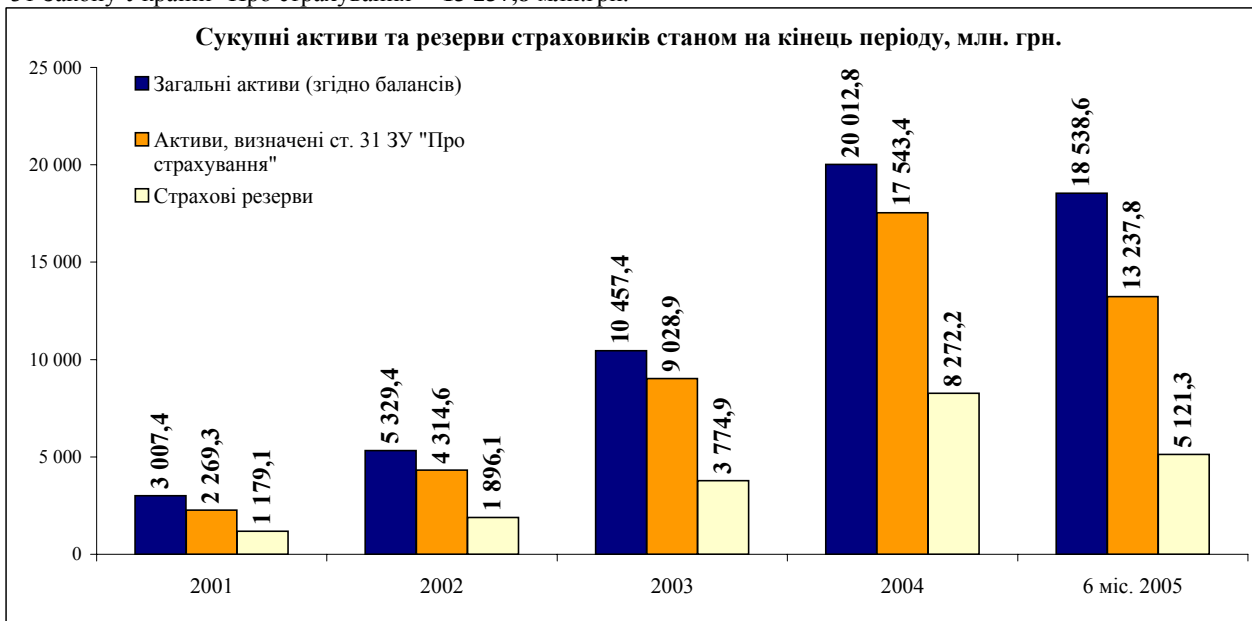
1.1 Станом на 30.06.2005 р. власний капітал страховиків становив **12 894,6 млн. грн.**, та у порівнянні із аналогічною датою 2004 року цей показник зріс у **1,5** рази. Розподіл страховиків за розміром власного капіталу: **27** страховиків мали капітал більше 100 млн.грн.; **28** - від 50 до 100 млн.грн.; **197** - від 10 до 50 млн.грн.; **129** - від 5 до 10 млн. грн.; інші - менше 5 млн. грн.

Загальний обсяг сплачених статутних фондів страховиків станом на 30.06.2005 року становив **6 285,9 млн. грн.** і порівняно з аналогічною датою 2004 року зріс у **1,4** рази.

Обсяг сплачених статутних фондів (наростаючим підсумком)

1.2. Станом на кінець I півріччя 2005 року сукупний розмір активів страховиків (згідно балансів) склав **18 538,6 млн. грн.** (**967,6 млн. грн.** - СК "life"* і **17 571,0 млн. грн.** - СК "non-life*"); активів, визначених статтею 31 Закону України "Про страхування" - **13 237,8 млн.грн.**

* - тут і далі по тексту: "СК Життя" - страховики, що здійснюють страхування життя; "СК Не-Життя" - страховики, що здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя.

1.3. Активи страховиків, визначені статтею 31 Закону України "Про страхування":

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України "Про страхування" для представлення страхових резервів (тис. грн.)	ВСЬОГО ПО РИНКУ / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 "Баланс"/	ВСЬОГО ПО СК "non-life" / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 "Баланс"/	ВСЬОГО ПО СК "life" / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 "Баланс"/	У тому числі ті, якими представлено з урахуванням вимог нормативно-правових актів	
				технічні резерви	резерви із страхування життя
ВСЬОГО:	13 237 790,6	12 410 203,0	827 587,6	4 876 121,9	245 215,8
1) грошові кошти на поточних рахунках	2 076 518,6	2 034 725,1	41 793,5	2 082 590,7	8 926,5
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	71 995,9	62 273,7	9 722,2	23 495,5	405,6
2) банківські вклади (депозити)	1 668 892,4	1 441 028,3	227 864,1	686 089,4	122 465,1
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	112 112,8	87 869,5	24 243,3	57 727,8	14 976,1
3) банківські метали	32 201,4	29 779,8	2 421,6	15 645,0	1 764,8
4) нерухоме майно	336 423,6	317 276,6	19 147,0	100 760,7	11 164,6
5) акції	6 388 176,5	5 935 793,6	452 382,9	877 083,8	46 283,4
6) облігації	146 622,4	119 185,1	27 437,3	9 822,8	12 591,6
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8) цінні папери, що емітуються державою	6 146,9	6 146,9	0,0	4 642,1	0,0
9) права вимоги до перестраховиків	2 474 138,0	2 417 620,7	56 517,3	1 080 686,8	41 897,1
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	116 230,5	100 780,0	15 450,5	56 473,6	41 889,2
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *, у тому числі:	100 345,9	100 345,9	0,0	12 271,2	0,0
10.5) будівництво житла;	98 869,8	98 869,8	0,0	6 458,3	0,0
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	1 476,1	1 476,1	0,0	119,1	0,0
13) готівка в касі	8 324,9	8 301,0	23,9	6 529,3	122,7

* - Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211 „Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів”

Структура наявних активів страховиків, визначених статтею 31 Закону України "Про страхування" станом на 30.06.2005

